

Közép-európai és amerikai agrárvállalkozók keresték a válságból kivezető utakat

Együttműködéssel a válság hatásai ellen

Az egyes országok agrár-ágazatait immár egyre nagyobb terhekkel sújtó gazdasági válságból való lehetséges kiutakat keresték azon a háromnapos szakmai konferencián, amelyet amerikai, magyar, szlovák, cseh, román és török agrárszakemberek részvételével nemrégiben tartottak a dél-magyarországi Harkányban.

ÚJ SZÓ-ISMERTETŐ

A térségben a szójatermékek forgalmazásáról ismert amerikai AGP cég magyarországi és szlovákiai leányvállalatai által közösen szervezett találkozóon több mint harminc amerikai farmer is részt vett, akik közül néhányan nemcsak gyakorlati agrárvállalkozók, hanem az ágazat ottani szakmai és gazdasági irányításából is jelentősen kiveszik a részüket.

S noha Névai János az AGP szlovákiai leányvállalata felügyelő bizottságának elnöke bevezetőjében hangsúlyozta, hogy nem a válságról, hanem elsősorban a megoldásokról szeretnének beszélni, a kiutak kereséséhez azonban ismerni kell azokat a környezeti és egyéb tényezőket, amelyek egy ilyen helyzet kialakulásához vezetnek. Nyilas Mihály, a magyarországi leányvállalat felügyelő bizottságának elnöke a magyarországi agrárhelyzetről tartott részletes ismertetőt. Szólt az agrárágazat rendszerváltás utáni átalakításáról, az uniós támogatási rendszer, valamint a túlermelési válság következményeiről, amelynek következtében immár nem csak az állattenyésztési ágazatot működtető vállalkozások tartanak ott, ahol tartanak. Véleménye szerint hiba volt az is, hogy a közép-európai országok szinte feltételek nélkül engedték be piacukra a nagy áruházláncokat, amelyek napjainkban ott, ahol megvetették a lábukat, egyértelműen dikálnak az élelmiszerpiacon.

Négy amerikai tagállamból (Iowa, Dél-Dakota, Minnesota és Nebraska) érkezett farmerek képviseletében először Patty Judge, Iowa állam kormányzó-helyettese, aki tartott tájékoztatót, aki korábban mezőgazdasági miniszterként is szolgált az agrárközösséget, amely a tagállam gazdasági erejének komoly és egyik meghatározó tényezője. A legbűszkébb azonban arra, hogy családja is farmerként tevékenykedik. A mezőgazdasági termeléshez kiváló környezeti adottságokkal rendelkező országban a szója- és kukoricatermelés mellett az állattenyésztés is meghatározó szerepet tölt be, s a sikerek főleg annak tulajdoníthatók, hogy a változó gazdasági környezet mellett mindig igyekeztek fenntartani azt a törékeny egyensúlyt, amelynek a magántermelés piaci versenyképessége és az ágazat közösségi támogatása közötti keskeny mezsgyén, a termelés és a fogyasztás fejlődése érdekében fenn

kell állnia. A termelők ott már régen rájöttek, hogy csak az erős mezőgazdasági közösségek képesek hatékonyan képviselni az érdekeiket, így a 60 ezres tagsággal rendelkező iowai szövetség is komoly érdekérvényesítő szerepet tölt be. Az állam szerepe a támogatások terén elsősorban a termelői biztonságra irányul. Gabonabiztosítási alapot működtetnek, amely szolidáris alapon azokon segít, akik valamilyen természeti vagy gazdasági csapás esetén nagy bajba kerültek. Felismerték, és nagyon fontosnak tartják a természeti erőforrásaik, a termőtalajok és a víz védelmét, ezek megőrzése céljából külön programokat vezettek be. A meghatározó azonban a piaci verseny, amelynek alapján az ország mintegy 3 millió agrártermelője több mint 1,2 milliárd dollárral exportot termel. A válság hatásainak ellensúlyozására, amelyek náluk talán kevésbé hagynak nyomot, elsősorban új üzleti lehetőségeket keresnek, ezért is érkeztek Közép-és Kelet-Európába.

A magyarországi agrárágazat kormányzati támogatásának lehetőségeit elemezte Szöllösi Endre, a szakminisztérium agrárszabályozási főosztályvezetője. Utalt az EU közös agrárpolitikája által meghatározott támogatási formák és lehetőségek előnyeire és hátrányaira. A jelenlegi válságból a kiutat az agrártermelés finanszírozási kérdéseinek hatékony megoldásában látja, mivel a pénzügyi válság következtében jelentősen megnehezültek a mezőgazdasági termelők hitelezési feltételei. Az állami tulajdonú Magyar Fejlesztési Bank által működtetett refinanzírozási programokkal próbálnak beavatkozni ebbe a folyamatba. Agrárforgóeszköz-hitelprogram és a termelői szervezetek finanszírozását segítő hitelkonstrukció is bevezettek, ugyanakkor rá kellett jönniük arra is, hogy az agrártermelés finanszírozási kérdéseinek kezelése mellett ugyanúgy meg kell oldani az élelmiszeripar hitelezési gondjait is. Az agrárvállalkozóknak olyan hitelezési előleg-konstrukciós programot dolgoztak ki, amelynek keretében a sikeres fejlesztési pályázatokra 20%-os előleget is folyósítanak, amit fél éven belül el kell ugyan számolniuk, de jelentős segítséget jelent a pénzügyi idősáv áthidalására. Jobban odafigyelnek az állattenyésztési és az öntözési támogatásokra, amelyekhez szintén kedvező kamatú hiteleket

kínálnak.

Viliam Even, Dél-Dakota mezőgazdasági minisztere, akit felesége révén erős szálak fűznek Szlovákiához, a válságkezelésben szintén azt tartotta fontosnak, hogy az illetékesek megtalálják azt a keskeny mezsgyét, illetve ne lépjék át azt a vékony határvonalat, amely a szabadpiaci verseny és a bármilyen szintű szabályozás között működőképes egyensúlyt biztosít. Hangsúlyozta, hogy noha szükség van és lesz is a szabályozásra, a válság időszakában is meg kell fontolni, mennyire szabad szigorúbb feltételekkel beavatkozni a piaci folyamatokba, hogy azok alapelvei ne sérüljenek.

A válság néha arra is jó, hogy rámutasson a rendszer gyenge pontjaira, ugyanakkor a további érvényesítéshez vezető kiutakat is megmutassa, állította Szalay Zsigmond Tamás a Magyar Fejlesztési Bank agrárfinanszírozási igazgatója, aki a pénzügyi válság bevezetett válságkezelő hitelprogramokról tájékoztatva kívülrőlként pénzügyi szempontból is értékelte a magyar agrárágazat jelenlegi helyzetét, versenyképességét, s a bizonyos kép nem túl rózsásra sikeredett. Ugyancsak átfogó elemzésnek vetette alá az agrárfinanszírozás esélyeit és kockázatait Papp Dániel a Raiffeisen Bank képviselője, aki további szigorú követelményeket jelezett a gabonafinanszírozás területére is.

Németh Boldizsár a szójatermesztésben és takarmányozásban nemzetközi hírnévre szert tett 86 éves magyar származású amerikai szakember gazdag szakmai tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal. Bill Miller nebraskai farmer, az ottani szójatermelői szövetség képviselőjében a tagország termelési struktúrájáról és a szója, valamint a kukorica termesztésében alkalmazott új természettechnológiai eljárásokról és berendezésekről tájékoztatót.

A rendezvény másnapján a konferencia szekciókban folytatódott. A résztvevők a szarvasmarha-tenyésztési szekcióban a tejtermelésben érvényesülő trendekről, a magyar tejfeldolgozás helyzetéről, a csehországi tejtermelésről, a sertés-tenyésztési szekcióban többek között a romániai új termelői összefogást érintő kezdeményezésről, a baromfi szekcióban pedig a török baromfi piac helyzetéről és kilátásairól is hallhattak előadásokat, (sz)

Patty Judge, Iowa állam kormányzó-helyettese szerint a szabályozások és a piaci verseny közötti egyensúlyt fenn kell tartani (A szerző felvétele)